

De Zeeuwse Prikkebeen



21^e jaargang no. 1, maart 2013

Informatie over de Vlinder- en Libellenwerkgroep Zeeland

De Vlinder- en Libellenwerkgroep Zeeland is een zelfstandige natuurclub die zich inzet voor behoud en herstel van de vlinder- en libellenfauna in Zeeland. Dit gebeurt door onderzoek, voorlichting en educatie.

De Zeeuwse Prikkebeen is de nieuwsbrief van de Vlinder- en Libellenwerkgroep Zeeland en verschijnt 3 keer per jaar.

Voorzitter/Secretaris: Henny Waanders, Donkerstraat 42, 4463 VW Goes
telefoon 0113-270436, secretaris@vlinlibzeeland.nl

Penningmeester: Angelique Belfroid, Dorpsstraat 50, 4352 AD Gapinge,
a.belfroid@zeelandnet.nl

lid: Ralf Josse, Nieuwlandseweg 3, 4389 VA Rithem
telefoon 06-51535257 aucuparia@zonnet.nl

lid: Henk Wagenaar, Voorburcht 16, 4421 EN Kapelle
telefoon 0113-343987, henkw16@tele2.nl

Activiteitencoördinator: Peter Geene, Halve Maanstraat 57, 4356 BN Oostkapelle
telefoon 0118-584467, famgeene@zeelandnet.nl

Contactpersonen regio's:

Walcheren: Anton Baaijens, Grote Abeele 40, 4388 VW Oost-Souburg
telefoon 0118-635563, famba@zeelandnet.nl

Noord- en Zuid-Beveland: Henk Wagenaar, telefoon 0113-343987
henkw16@tele2.nl

Schouwen Duiveland: Vacant

Oost-Zeeuws-Vlaanderen: Joop de Bakker (Insectenwerkgroep de Steltkluit)
telefoon 0114-690482, jdbakker@zeelandnet.nl

West-Zeeuws-Vlaanderen: Anna Almekinders ('t Duumpje)
anna.almekinders@net.hcc.nl

Redactie: Henny Waanders (zie boven)
Angelique Belfroid (zie boven)
Floor van Lamoen, Statenhof 3, 4463 TV Goes, fvanlamoen@planet.nl

Versturen Prikkebeen: Mineke de Feiter, Esdoornstraat 15, 4431 DH
's Gravenpolder, mdef@xs4all.nl

Kopij inleveren: 15 februari / 15 juli / 15 november bij Henny Waanders

Contributie en giften op: Rabobank rekening 1805.39.922 t.n.v. Vlinder- en
Libellenwerkgroep Zeeland, Dorpsstraat 50, 4352 AD Gapinge.

Contributie: leden minimaal €10,00 en donateurs minimaal €12,50

Website: <http://www.vlinlibzeeland.nl>

Er is een e-mail-discussiegroep over vlinders en libellen in Zeeland:

VLZEE@yahoo.com. Geïnteresseerden kunnen zich aanmelden bij Floor
Arts arts@zeelandnet.nl.

De Prikkebeen en de Digitale prikkebeen zijn bedoeld voor betalende leden en
donateurs. Om die reden is kopiëren zonder toestemming niet toegestaan.

ISSN: 2210-225

Inhoud

Uitnodiging Algemene Leden Vergadering	2
Van de voorzitter	2
Jaarverslag 2012	3
20 jaar Vlinder- en Libellenwerkgroep Zeeland	5
De Zeeuwse vlindertuinen in 2012	7
Libellen in tuinen in 2011	14
Libellen in tuinen in 2012	17
Rupsen van het Oranjetipje op mijn balkon	21
Dagvlinderrapport Hoogerzael	23
Activiteiten programma 2013	23
Berkenbrandvlerkvlinder	25

Contributie 2013

Een goed voornemen voor het nieuwe jaar 2013

is de tijdige betaling van uw contributie:

Voor donateurs minimaal € 12,50

Voor werkgroepleden minimaal € 10,00

NIEUW: Rabobank rekening 1805.39.922

t.n.v. de Vlinder- en Libellenwerkgroep Zeeland te Gapinge



Uitnodiging Algemene Leden Vergadering

Henny Waanders

Op woensdag 20 maart zal de actie "Op de bres voor de Zeeuwse zes" worden gepresenteerd.

De avond begint om 19:45 uur met de Algemene Leden Vergadering.
Locatie: Kaasboerderij Schellach, Prooijenseweg 26, 4332 RD Middelburg

Agenda:

1. Opening
2. Notulen vorige vergadering
3. Bestuurssamenstelling
4. Mededelingen bestuur
5. Jaarverslag 2012.
6. Financieel jaarverslag 2012 + begroting 2013.
7. Volgende vergaderingen
8. Rondvraag en sluiting

Van de voorzitter

Henny Waanders

Via de Prikkebeen en op de laatste werkgroepbijeenkomsten bent u geïnformeerd over onze actie "Op de bres voor de Zeeuwse zes". Met deze actie willen we de dagvlinders weer meer onder de aandacht brengen. Het is dit jaar 20 jaar geleden dat de dagvlinders de aanleiding waren van de oprichting van onze vereniging. Later zijn daar de libellen en nachtvinders bijgekomen, maar voor velen zijn het toch de dagvlinders die hun hart hebben gestolen. Vandaar dit jaar extra aandacht voor de dagvlinders.

We laten dit o.a. merken door onze excursies hoofdzakelijk in het teken van de Zeeuwse zes te plaatsen. Er zullen speciale excursies worden georganiseerd voor de Argusvlinder, het Bruin blauwtje, de Grote vos, de Heivlinder, de Kleine parelmoervlinder en het Koninginnenpage. Daar de top van de vliegperioden afhankelijk is van het weer, zullen deze excursies op het laatste moment worden gepland. Zorg er daarom voor dat uw juiste e-mailadres bij ons bekend is en kijk regelmatig op onze website.

Naast de soortgerichte excursies zijn velen bezig geweest om de actie "Op de bres voor de Zeeuwse zes" voor te bereiden. Het verzamelen van de benodigde waarnemingen, de analyses en de te nemen maatregelen om de zes soorten te beschermen, zijn samengevat in een ca 40 pagina's dikke brochure, en dat in full color. In deze brochure worden alle zes de soorten uitgebreid besproken en omschreven welke maatregelen er zouden kunnen



worden ondernomen om de soorten te beschermen.

Deze brochure zal op onze Algemene Ledenvergadering, op woensdag 20 maart aan alle aanwezigen worden uitgereikt. Op deze avond zullen de acties, die we dit jaar zullen starten worden toegelicht. Na het lezen hiervan kunt u kiezen welke soort(en) u wilt helpen.

Ik zou zeggen laat de zomer maar komen.

Jaarverslag 2012

Samengesteld door Henny Waanders

BESTUUR

In 2012 is Peter Geene afgetreden als voorzitter. Hij is opgevolgd door Henny Waanders die al secretaris was en nu dus een dubbelfunctie heeft. Ook Cor de Bruijn is in 2012 als penningmeester gestopt en is opgevolgd door Angelique Belfroid. De overige leden waren Ralf Joesse en Henk Wagenaar. Het bestuur is in 2012 vijf keer bijeengewees. Naast de "dagelijkse" onderwerpen is het nachtvlinderproject regelmatig een onderwerp van gesprek geweest. Vooral het laatste kwartaal stonden de dagvlinders prominent op de agenda.

De vereniging had op 31 december 76 (was 76) leden en 24 (was 22) donateurs. De aantal leden/donateurs is in 2012 dus licht toegenomen.

WEBSITE

Ook in 2012 is de website www.vlinlibzeeland.nl weer door Hannie Joziasse beheerd. Op de openingspagina werden regelmatig actuele mededelingen geplaatst.

De *e-mailgroep* VLZEE wordt regelmatig gebruikt om de allerlaatste nieuwtjes en waarnemingen rond te sturen.

NACHTVLINDERPROJECT – Anton Baaijens

Het nachtvlinderproject beleefde in 2012 haar zesde en laatste jaar. Door de koude en natte zomermaanden juli en augustus konden een aantal geplande onderzoeken niet doorgaan. Ook de Nationale Nachtvlindernacht viel door het weer "in het water". Desondanks zijn we erg tevreden over het totaalresultaat. Het jaarverslag over 2012 zal in het voorjaar verschijnen op de website van de Vlinder- en libellenwerkgroep Zeeland.

TUINVLINDERS- EN LIBELLEN PROJECT - Angelique Belfroid

Ook in 2012 hebben weer verschillende werkgroepleden, donateurs en andere liefhebbers een tuinformulier voor vlinders en/of libellen ingevuld. De resultaten van alle waarnemingen kunt u elders in deze uitgave vinden.



PRIKKEBEEN

Ook in 2012 is de Prikkebeen weer drie keer verschenen. Sinds het decembern timer van 2010 wordt naast de papieren uitgave ook een digitaal versie uitgebracht, wat naast een papierbesparing en portokosten, prachtige kleurenfoto's op brengt. U kunt uit één van de twee mogelijkheden kiezen.

ACTIVITEITEN

Op 26 januari heeft Henny Waanders voor de natuurvereniging Tholen een presentatie gehouden over dagvlinders.

Op woensdag 25 januari is er een nieuwjaarsbijeenkomst in het Mec de Bevelanden gehouden. Hierbij werden er diverse drankjes en hapjes genuttigd. Tevens heeft Rienk Geene een presentatie gehouden over de methode van verwerking van (libellen) waarnemingen.

Op woensdag 21 maart is door Annemiek van de Velde in Hotel/Restaurant GreenWhite te Oostkapelle een presentatie gehouden over "overlevingsstrategieën van insecten". Voorafgaande werd de Algemene Leden Vergadering gehouden.

Op woensdag 16 mei er in het Mec de Bevelanden door Joop de Bakker een uiteenzetting gegeven naar de relatie tussen het aantal nachtvlinders en de maanstand.

De excursie van zaterdag 12 mei naar de vronlanden in Valkenisse/Dishoek met aansluitende barbecue is door te weinig belangstelling niet door gegaan.

Zaterdag 2 juni is er o.l.v. Piet de Keuning van Staatsbosbeheer een excursie gehouden naar de Kop van Schouwen.

Op 6 juni heeft Henk Wagenaar een presentatie gegeven over Dagvlinders in Zeeland in groep 6 van de Juliana van Stolbergschool te Kapelle.

Op zaterdag 7 juli is er een excursie gehouden naar het Poelbos nabij Goes. Door de vele regen waren er maar twee deelnemers.

De excursie van zaterdag 25 augustus naar de Kalmthoutse hei is wegens het slechte weer afgelast en een week later alsnog doorgegaan.

Op woensdag 26 september is in het Mec de Bevelanden door Gerard Geuze een presentatie gehouden over orchideeën in Frankrijk en Italië.

Op woensdag 21 november is er een "mystery butterfly/dragonfly" avond in boerderij Schellach te Middelburg gehouden.



20 jaar Vlinder- en Libellenwerkgroep Zeeland.

Henk Wagenaar

Op 16 juni 2013 is het precies 20 jaar geleden dat onze werkgroep werd opgericht. In het allereerste nummer van de Prikkebeen, dat overigens pas in november 1993 verscheen, kunnen we het volgende lezen:

Van de voorzitter

In het afgelopen jaar is Zeeland weer een werkgroep rijker geworden: de Vlinderwerkgroep Midden-Zeeland. Sinds 16 juni j.l. hebben 25 personen zich al aangemeld als lid. Ze zijn afkomstig uit Walcheren, Noord- en Zuid-Beveland en Schouwen Duiveland. Eén van de voornaamste redenen om te komen tot oprichting van een vlinderwerkgroep was: het ontbreken van contacten met andere vlinderliefhebbers in de regio. Niemand in Midden-Zeeland wist hoeveel mensen interesse hadden in vlinders, en waar die mensen dan wel woonden.

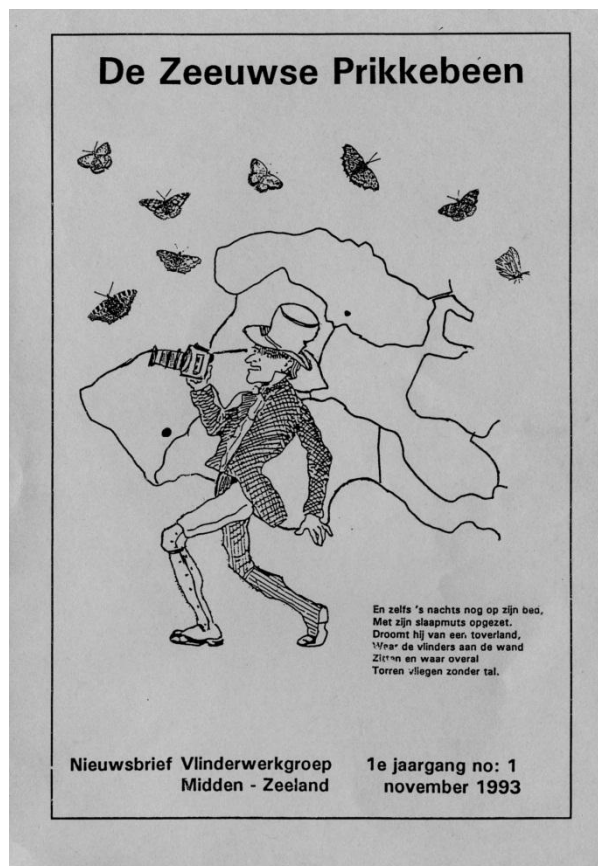
Uiteindelijk kreeg ik van de Vlinderstichting toch één naam door: ene meneer Baaijens uit Oost-Souburg. Hij had plannen om dit jaar enkele gebieden in Zeeland te bezoeken waar nog weinig vlindergegevens over bekend waren.

Binnen de kortste tijd was er een verbinding gelegd tussen Kapelle en Oost-Souburg, en wat bleek? We hadden allebei dezelfde interesses, en vooral behoefte aan het uitwisselen van vlindergegevens. Hoe het verdere verloop ging doet de sekretaris in dit 1^e nummer van "De Zeeuwse Prikkebeen" zelf uit de doeken.

Zo is de Vlinderwerkgroep Midden-Zeeland in vrij korte tijd een feit geworden. Aan enthousiasme ontbreekt het niet bij de leden. Ervaring zullen we in de loop van de tijd vanzelf wel opdoen. Het hele vlindergebeuren is zo omvangrijk, dat er voorlopig nog heel wat activiteiten de aandacht zullen vragen. Voor diegenen die de eerste bijeenkomsten niet hebben bijgewoond, vermelden we hier de doelstellingen en taken van onze werkgroep:

*Doelstellingen:

- verzamelen van informatie op lokaal en regionaal niveau over soorten, aantallen en verspreiding van DAGVLINDERS in diverse biotopen.
- waarnemingsgegevens verwerken in verspreidingskaartjes per vlindersoort.



- bekendheid geven aan het werk van de Vlinderstichting.

* Taken:

- organiseren van periodieke bijeenkomsten (5-6x per jaar)
- organiseren van excursies naar interessante "vlinderterreinen"
- uitwisselen / bundelen van gegevens;
- opstellen van nieuwsbrief (4x per jaar) met interessante gegevens/artikelen m.b.t. vlinders;
- meldpunt zijn voor waarnemingsgegevens uit "het publiek";
- op langere termijn komen tot uitgave van regionale of provinciale vlinderatlas;
- kontakten leggen en onderhouden met diverse instanties:
 - * het Zeeuws Landschap;
 - * Natuurmonumenten;
 - * Staatsbosbeheer;
 - * K.N.N.V.;
 - * Waterschap;
 - * gemeenten;
 - * de media;
 - * evt. individuele personen: agrariërs/grootgrondbezitters/beheerders;
 - * etc.

Helaas kenmerkte de afgelopen zomer zich als somber. Veel regen, weinig zonneshijns en vaak temperaturen aan de lage kant. Het weer is een

Oost-Souburg, en wat bleek? we hadden allebei dezerde in en vooral behoefte aan het uitwisselen van vlindergegevens. verdere verloop ging doet de sekretaris in dit 1e nummer Zeeuwse Prikkebeen" zelf uit de doeken.



Zo is de Vlindergroep Midden in vrij korte tijd feit geworden enthousiasme o het niet bij de Ervaring zullen de loop van vanzelf wel opd Het hele vlinderen is zo om dat er voorlo heel wat aktiviteit aandacht zullen Voor diegenen

Gehakelde aurelia

eerste bijeenkomsten niet hebben bijgewoond, vermelden we doelstellingen en taken van onze werkgroep:

* Doelstellingen:

- verzamelen van informatie op lokaal en regionaal niveau soorten, aantallen en verspreiding van DAGVLINDERS in biotopen.
- waarnemingsgegevens verwerken in verspreidingskaart vlindersoort.
- bekendheid geven aan het werk van de Vlinderstichting.

* Taken:

- organiseren van periodieke bijeenkomsten (5-6x per jaar)

belangrijke faktor in het wel of niet kunnen waarnemen van vlinders. Gelukkig zijn er toch nog heel wat waarnemingen en inventarisaties gedaan door de werkgroepleden. Een paar mensen zullen deze gegevens verwerken, en de resultaten zullen in een volgend nummer van "De Zeeuwse Prikkebeen" vermeld worden. Nieuwe leden zijn van harte welkom en ook donateurs kunnen zich opgeven om onze werkgroep te steunen. Een aantal vast rubrieken zullen onze Nieuwsbrief vullen. In de rubriek "Vlinderpost" kunt u als lezer uw mening kenbaar maken. Reacties, interessante waarnemingen, suggesties, kritische opmerkingen, leuke

ervaringen e.d. kunt u opsturen naar het redactie-adres. Met belangstelling zien we uw ingezonden stukken tegemoet. Schroom niet! Iedereen veel leesplezier toegewenst.

Met vlinderlijke groeten,
Henk Wagenaar

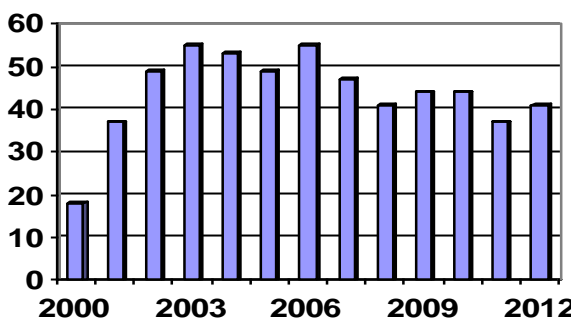


De Zeeuwse vlindertuinen in 2012

Angelique Belfroid

Vlinders blijven verwonderen. Jarenlang zitten we te klagen dat het slecht gaat met de Kleine vos, en ineens dit jaar doet deze soort het fantastisch. Deden alle vlinders het goed in 2012? Naar mijn gevoel was het een slecht vlinderjaar. Het weer werkte in ieder geval niet mee. In de herinnering van veel mensen was 2012 toch vooral een nat jaar, en zo zal het ook de boeken ingaan. Het jaar 2012 begon met een zeer milde januarimaand, waardoor bomen en struiken massaal uitliepen. Helaas volgde hierop begin februari een korte maar stevige vorstperiode met temperaturen tot plaatselijk -18°C . Maart was dan weer mild, maar de zomer was verder nat en koeltjes.

Gelukkig hebben weinig waarnemers zich laten afschrikken door het mindere weer. Dit jaar ontvingen we 41 formulieren waarvoor hartelijk dank!



Aantal deelnemers per jaar



Meetpunten per 5x5 km in 2012

Hoe verging het de verschillende soorten in 2012?

De Vlinderstichting constateerde dat het een vlinderjaar was met weinig opmerkelijke waarnemingen. Dat kan beslist niet gezegd worden voor Zeeland. Hans de Bruijn uit Ouwerkerk (Duiveland) zag een Kleine Ijsvogelvlinder in zijn tuin en Gijs van Zonneveld uit Oudelande (Zuid-Beveland) heeft een Keizersmantel doorgegeven. Grote vossen werden wederom gezien door Jan Goedbloed uit Dishoek (Walcheren), maar dit jaar ook door Ria de Rijke uit St Maartensdijk (Tholen).

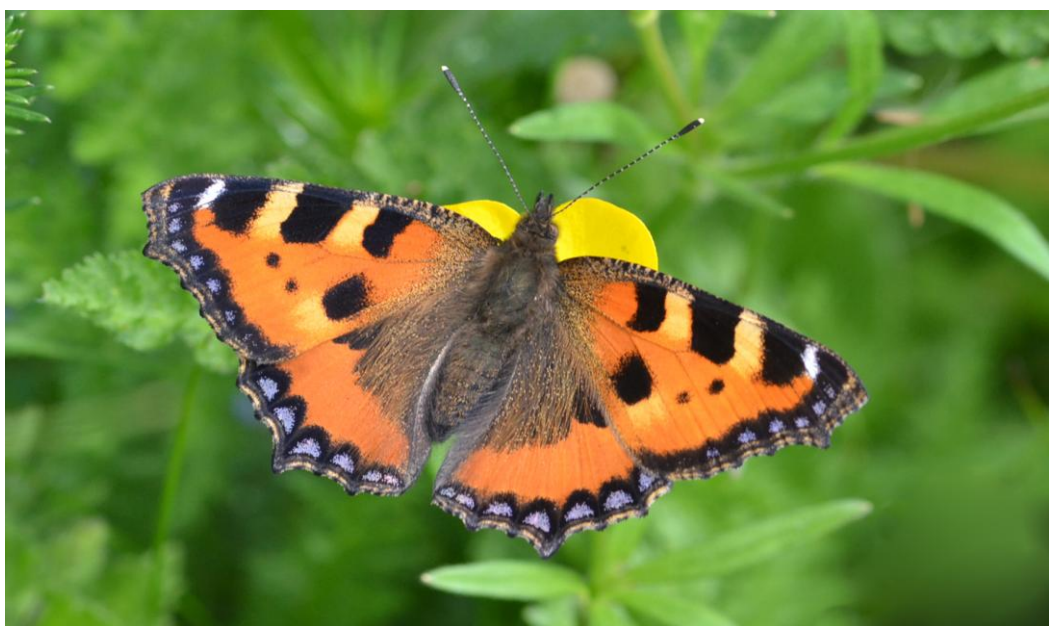
Ondanks dat 2012 duidelijk het jaar van de Kleine vos was, werd de Atalanta dit jaar nog net iets meer gezien. Merkwaardig is dat de Kleine vos nu al een paar jaar bezig met een gestage opmars, terwijl de aantallen Gehakkelde



aurelia's en Dagpauwogen de laatste jaren een stuk lager zijn. Dit is opvallend, aangezien alle drie de soorten afhankelijk zijn van dezelfde waardplant, namelijk brandnetels, en ze ook min of meer dezelfde voortplantingscyclus hebben.

De meeste witjes zijn algemene vlinders in Zeeland, en dat geldt inmiddels ook voor het Oranjetipje dat op alle eilanden voorkomt. Citroenvlinder, Oranje luzernevlinder en Koninginnepage zijn echter relatief schaars. Het aantal Citroenvlinders lijkt zelfs wel dalende. De meeste meldingen zijn van Henny Ravestijn uit Burgh-Haamstede (Schouwen), met daarnaast 2 waarnemingen van Walcheren.

De Koninginnepage liet zich dit jaar bij vier waarnemers in de tuin zien, allemaal in augustus/begin september. Op Walcheren werd de soort waargenomen door Jan Goedbloed in Dishoek. Op Zuid-Beveland werden waarnemingen gedaan door Gijs van Zonneveld uit Oudelande en Jenny de Gruiter uit Kapelle en in Zeeuws-Vlaanderen zag Lina Gernaert uit Hulst een exemplaar.



Kleine vos

Zwartsprietdikkopjes werden uit de hele provincie gemeld, hoewel de aantallen gezien over de laatste 11 jaar wel duidelijk afnemen. Het Geelsprietdikkopje blijft een echte zeldzaamheid voor Zeeland en werd, evenals vorig jaar, alleen door Marlies Jongejan uit Nieuw-Haamstede (Schouwen) gemeld.

Bij de blauwtjes valt op dat er aanmerkelijk minder Icarusblauwtjes en vooral Bruin blauwtjes zijn gemeld dan vorig jaar. Over de afgelopen 11 jaar fluctueren aantallen van beide soorten echter aanzienlijk, zodat dit nog niet direct reden is tot zorg. Toch blijft aandacht voor de rode lijst soort Bruin blauwtje nodig.



Waargenomen aantallen in tuinen in periode 2002-2012

dagvlinders	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Aantal waarnemers	49	55	53	49	55	47	41	44	44	37	41
Dikkopjes											
Zwartsrietdikkopje	275	376	507	395	366	84	61	92	71	103	53
Groot dikkopje	72	59	87	54	60	21	20	35	34	59	30
Geelsrietdikkopje	3	2	6	3	15	1		2	1	1	2
Witjes											
Klein koolwitje	2559	2972	2998	2574	3951	2818	1745	2400	3218	2045	1884
Groot koolwitje	1175	1771	1858	1755	1699	1933	1065	1489	1040	816	997
Klein geaderd witje	701	715	645	759	682	604	443	615	399	341	459
Oranjetipje	51	85	199	131	143	106	70	112	86	98	132
Citroenvlinder	32	53	85	89	36	42	27	27	42	21	10
Oranje luzernevl.	9	6	4	2	4	1	1	74		1	2
Koninginnenpage	5	13	5	12	29	28	15	10	9	6	6
Blauwtjes,											
Boomblauwtje	492	704	251	510	669	1030	376	491	633	369	329
Kleine vuurvlinder	133	114	209	242	274	133	227	179	150	125	122
Icarusblauwtje	104	214	196	198	355	144	117	383	360	183	115
Bruin blauwtje	16	35	85	79	197	31	30	90	105	101	41
Eikenpage				?	9	3	1		15	10	4
Vossen en parelmoervlinders											
Atalanta	2776	3167	2307	2346	3361	2732	1930	1486	2282	2030	2272
Dagpauwoog	1227	1833	683	759	1516	617	305	893	774	443	490
Distelvlinder	747	2027	492	101	1021	318	169	5385	157	91	121
Kleine vos	575	1191	519	453	477	151	74	179	506	706	2081



dagvlinders	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Aantal waarnemers	49	55	53	49	55	47	41	44	44	37	41
Gehakkelde aurelia	379	735	573	549	725	357	307	577	647	320	356
Landkaartje	99	250	95	62	52	29	8	44	34	11	16
Kleine parelmoervlinder	6	36	19	37	27	7	9	25	19	18	10
Zandoogjes											
Bont zandoogje	976	1221	1470	1265	1416	1256	1066	1297	871	1029	1233
Oranje zandoogje	903	1541	1530	1078	1392	508	518	837	1093	650	662
Bruin zandoogje	385	596	661	621	955	522	335	442	301	276	266
Argusvlinder	146	105	87	72	48	19	25	27	12	6	1
Koevinkje	19	23	36	31	37	17	12	9	58	37	19
Hooibeestje	16	75	138	97	57	47	35	31	50	39	40
Heivlinder	12	14	20	10	21	1	5	7	6	6	7
Zeldzame soorten											
Gele luzernevlinder								2	1		
Tijgerblauwtje					2				1*		
Grote vos	2		1			3				2	2
Kl. IJsvogelvlinder											1
Rouwmantel					11						
Keizersmantel	1				2						1
Grote parelmoervlinder	1										
Totaal	13897	19903	16128	13829	19610	13558	9042	17240	12975	9943	11764

**via waarneming.nl. waarschijnlijk een kweekexemplaar*



Ook in 2012 waren weer Eikenpages aanwezig in Dishoek. Jan Goedbloed zag in zijn tuin in totaal 4 exemplaren, wat aanmerkelijk minder is dan de 15 exemplaren van 2 jaar geleden.



Eikenpage

Kleine parelmoervlinders werden ook dit jaar weer waargenomen op Schouwen door Marlies Jongejan in Nieuw-Haamstede en Henny Ravesteijn in Burg-Haamstede, alleen is het aantal wel gedaald van 18 naar 7! Andere waarnemingen van deze soort werden gedaan in Dishoek (2 exemplaren door Jan Goedbloed) en 1 afgevlogen exemplaar in Gapinge, Walcheren (Angelique Belfroid).

Bij de zandoogjes is vooral de daling van het aantal Argusvlinders zeer opvallend. Over de laatste 11 jaar is het aantal drastisch gedaald van 100-150 exemplaren naar dit jaar slechts 1! Deze ene waarneming is van Ria de Rijke uit St Maartensdijk. Zoals al eerder gemeld, ook de Vlinderstichting ziet dat de aantallen Argusvlinders landelijk meer dan 90% zijn achteruitgegaan in vergelijking met 1990. Het is een beetje lastig om deze soort te monitoren aan de hand van tuingegevens, omdat het niet een echte tuinsoort is. De komende jaren willen we extra aandacht aan deze soort te besteden.

Heivlinders tenslotte werden net als in voorgaande jaren ook dit jaar weer erg weinig gezien. De tuin van Marlies Jongejan in Nieuw-Haamstede werd wederom bezocht door Heivlinders. Dit jaar werden echter ook 2 Heivlinders gezien door Christien van den Bosch uit Westkapelle.

De Zeeuwse tuintellers

De meeste soorten werden gezien door Marlies Jongejan uit Nieuw-Haamstede en Henny Ravesteijn uit Burgh-Haamstede, Jan Goedbloed uit Dishoek en Jo en Heleen Clarijs uit Oostkapelle en Hans van Kuijk en Anna Almekinders uit Retranchement. Deze soortenrijkdom kan worden verklaard doordat al deze tuinen dichtbij of tegen de duinen aanliggen.

Hans van Kuijk en Anna Almekinders hebben in 2012 de meeste weken geteld, namelijk 44. Toch hebben zij niet de meeste exemplaren geteld, dat waren Nel en Rinus Giljam uit Ritthem, Jo en Heleen Clarijs uit Oostkapelle en Hans de Bruin uit Ouwerkerk. De laatste laat zien dat een tuin niet perse groot hoeft te zijn om veel vlinders waar te nemen.

Overzicht van tellers en waarnemingen in 2012 gesorteerd op eiland en tuingrootte

	exemplaren	Tuin-opp.	weken geteld	aantal soorten	2011 aantal ex.	2012 aantal ex.
Schouwen-Duiveland						
Els en Tim Buis	Schuddebeurs	3450	21	13		240
Henny Ravesteijn	Burgh-Haamstede	900	33	21	469	531
Hans de Bruin	Ouwerkerk	615	30	18	947	1137
Jan Bootsma	Scharendijke	600	27	12	116	124
Marlies Jongejan	Nieuw-Haamstede	500	34	23	424	393
Cobie Dekker	Nieuw-Haamstede	350	26	10	160	136
Gijs van den Ende	Zierikzee	100	20	13	133	147
Tholen						
Ria de Rijke	St Maartensdijk	75	26	15	188	295
De Bevelanden						
Ton Keukelaar	Goes, plantsoen	2 ha	29	16		519
Gijs van Zonneveld	Oudelande	1100	18	13		171
Cornellie Jol	Wissenkerke	1000	33	14	379	529
Elly Geelhoed	Kortgene	825	32	13	175	298
Jeanette Lukasse	Wilhelminadorp	600	31	13	414	411
Diny Moreauw	Wissenkerke	450	28	12	261	173
Henny Lobbezoo	Riland	340	18	10	93	133
Floor van Lamoen	Goes	280	27	10		181
Mineke de Feyter	's Gravenpolder	200	18	9		63
Jenny de Gruiter	Kapelle	100	28	10		98
Henny Waanders	Goes	65	7	7	57	58
Marja en Henk Wagenaar	Kapelle	15	21	9	72	172
Jannie Knoth	Kamperland		18	10		145
Walcheren						
Nel en Rinus Giljam	Ritthem	9200	23	18	977	1192



	exemplaren	Tuin- opp.	weken geteld	aantal soorten	2011 aantal ex.	2012 aantal ex.
Jo en Heleen Clarijs	Oostkapelle	4400	32	20	1015	1113
Ralf Joosse	Ritthem	1850	26	16		214
Angelique Belfroid	Gapinge	1000	31	18	338	267
Jan Goedbloed	Dishoek	950	31	22	455	454
Anton Baaijens	Oost-Souburg	560	29	14	226	288
Christien van den Bosch	Middelburg	500	13	13	91	84
Jannie van Bloois	Domburg	350	27	13	94	111
Fam Troost	Middelburg	50	26	12	101	111
Marielle Berkenbos	Westkapelle	50	16	10		65
Hannie Joziasse	Middelburg	20	12	9	55	53
Jan van Belzen	Arnhemuiden		29	12	390	328
Han Reijnhoudt	Westkapelle		13	13	71	92
Zeeuws-Vlaanderen						
VanKuijk /Almekinders	Retranchement	6000	44	19	424	494
Lina Gernaert	Hulst	1100	27	13	228	300
Rinus de Fouw	Terneuzen	350	17	10	48	90
Henk Bondewel	Oostburg	20	28	13	200	230
Han Risseeuw	Oostburg		16	9	150	82
Hanneke Brill	Oostburg		18	10	95	93
Conny Jansen	Waterlandkerkje		24	11	149	150

Op naar 2013!

Hoewel het weer in 2012 minder was, was het qua vlinderjaar toch best aardig. Het weer is dus blijkbaar niet de enige factor van belang. Om de Zeeuwse vlinderstand te kunnen blijven volgen hebben we ook komend jaar weer ingevulde tuin formulieren nodig. We hopen dat u komend jaar dan ook weer meedoet.

Dankwoord

Het invoerwerk werd dit jaar voornamelijk uitgevoerd door Hannie Joziasse. Dit verhaal was echter niet mogelijk zonder alle waarnemers van de Vlinder- en Libellenwerkgroep Zeeland. Verder mocht voor dit verhaal gebruik worden gemaakt van 4 tuintellingen uit west Zeeuws-Vlaanderen gedaan door leden van werkgroep 't Duumpje. Ook hebben 6 mensen die niet verbonden zijn met onze werkgroep weer waarnemingen aangeleverd. Iedereen wederom zeer bedankt voor hun formulier en veel succes met het tuin formulier van 2013.



Libellen in tuinen in 2011, nu met alle tuinwaarnemingen

Jan Goedbloed

Oplettende lezertjes zullen wel denken: “Dit artikel stond toch al eerder in de Prikkebeen?”, en ze hebben gelijk. Met dit verschil dat dit artikel een rectificatie is. Bij het verwerken van de libellengegevens van de tuinformulieren is er wat mis gegaan. Van een aantal formulieren zijn de gegevens in het programma Orde in een ander bestand terecht gekomen en dus was het voor het eerdere artikel gebruikte gegevensbestand incompleet. Daarom hier het juiste verhaal, met excuses aan de formulierinvullers van de 7 in het vorige artikel ontbrekende tuinen.

Van de 37 ontvangen telformulieren waren er 22 waarbij ook libellen vermeld zijn, dat is er zelfs één meer dan in 2010. Mijn in de vorige versie verwoorde teleurstelling vanwege het kleine aantal tuinen was dus misplaatst. De werkgroep heeft een aantal trouwe tuintellers, niet alleen wat betreft de vlinders, maar ook voor libellen. Voor de verdeling over de provincie zie het kaartje, waarbij twee tuinen (van Cobie Dekker en Marlies Jongejan) in hetzelfde kilometerhok 038-415 te Nieuw-Haamstede gelegen zijn.

		2010	2011
Aantal tuinen:	Zeeland	21	22
	Schouwen	3	6
	Walcheren	10	9
	Bevelanden	6	6
	Zeeuws-Vlaanderen	2	1
Totaal aantal soorten		18	17
Totaal aantal exemplaren		2594	2436
Gemiddeld aantal exemplaren		123,5	110,7

In de, wat ik maar gemakshalve noem, Zeeuwse libellentuinen zijn in het jaar 2011 2436 libellen gezien, en 17 soorten. Dat is gemiddeld 110,7 libel per tuin. Hoewel er in één tuin meer geteld is, werden er in 2011 toch ongeveer 150 libellen minder geteld dan in 2010. Ook werd er één soort minder waargenomen. Het gemiddeld aantal waargenomen libellen per tuin nam af met zo'n 13 exemplaren. De oorzaak ligt in het weer: 2011 had weliswaar een mooi voorjaar, maar de zomer was ronduit triest te noemen.



In onderstaande tabel staan alle Zeeuwse tuinen waarin libellen zijn waargenomen, op volgorde van aantal waargenomen exemplaren. Onder het kopje “Aantal waarnemingen” is vermeld het aantal soorten over alle weken, met andere woorden als er in een week 3 verschillende soorten zijn gezien, zijn dat 3 waarnemingen, en dat dan gesommeerd over alle weken. Dat klinkt ingewikkeld, maar het is eigenlijk simpelweg het aantal hokjes op het formulier waarin getallen zijn geschreven.

Tabel 1. Deelnemers van de libellentuinwaarnemingen in 2011.

		Aantal weken geteld	Aantal waarnemingen	Aantal soorten	Aantal exemplaren
Jan Goedbloed	Dishoek	29	146	15	1398
Jeanette Lukasse	Wilhelminadorp	27	74	8	232
Gijs van den Ende	Zierikzee	22	57	7	194
Angelique Belfroid	Gapinge	21	47	7	141
Henny Ravesteijn	Burgh- Haamstede	25	79	11	107
Anton Baaijens	Oost-Souburg	14	29	7	91
Jo Clarijs	Oostkapelle	26	48	7	78
Marielle Berkenbos	Grijpskerke	13	20	6	28
Gerard Troost	Middelburg	16	21	4	32
Christien van den Bosch	Middelburg	8	15	6	29
Adrie Karman	Colijnsplaat	14	17	5	27
Jan van Belzen	Arnhemuiden	9	9	2	17
Henny Waanders	Goes	6	12	6	16
Cobie Dekker	Nieuw- Haamstede	11	13	3	14
R. de Fouw	Terneuzen	5	7	4	8
J. Bootsma	Scharendijke	6	6	3	6
Marlies Jongejan	Nieuw- Haamstede	2	5	5	5
Han Reijnhoudt	Westkapelle	3	4	3	4
Elly Geelhoed	Kortgene	3	3	2	3
Henny Lobbezoo	Rilland	2	2	2	2
J.P. van Waveren	Burgh- Haamstede	2	2	1	2
P.J.J. Alblas	Heinkenszand	2	2	1	2

De tuin met het grootste aantal libellen èn het grootste aantal soorten is wederom mijn tuin in Dishoek, wat betekent dat ik een mooie grote vijver in de tuin heb op een hele goede locatie. Gelukkig bestaat er onder de leden van de werkgroep nauwelijks competitiedrang, want anders zou er voor de andere deelnemers weinig plezier meer aan het insturen van het tuinformulier te behalen zijn. Ik ga dan ook niet dieper in op wie veel en wie weinig soorten heeft gezien.



Tabel 2. Soorten libellen, aantallen en aantal tuinen in 2010 en 2011 met vergelijking, op volgorde van aantal.

	aantal exemplaren			aantal tuinen		
	2010	2011	2010/11	2010	2011	2010/11
Azuurwaterjuffer	689	830	+	9	10	+
Vuurjuffer	429	506	+	13	17	++
Koraaljuffer	150	242	++	1	1	o
Bruinrode heidelibel	362	210	--	11	11	o
Lantaarntje	348	209	--	13	15	+
Paardenbijter	113	102	-	12	11	-
Blauwe glazenmaker	94	89	-	9	7	-
Grote keizerlibel	61	74	+	7	8	+
Viervlek	14	47	++	4	6	++
Kleine roodoogjuffer	69	44	--	1	1	o
Platbuik	30	32	+	8	8	o
Houtpantserjuffer	152	21	--	6	3	--
Bloedrode heidelibel	40	17	--	1	5	++
Steenrode heidelibel	28	5	--	4	3	-
Watersnuffel	4	4	o	3	4	+
Gewone oeverlibel	9	3	-	2	2	o
Glassnijder	0	1	+	0	1	+
Gewone pantserjuffer	1	0	-	1	0	-
Zuidelijke glazenmaker	1	0	-	1	0	-
totaal	2594	2436	-	18	17	-

De Glassnijder was een nieuwe tuinformuliersoort, die even snel heen en weer flitste boven mijn vijver in Dishoek.

Meer dan 25% vooruitgang in aantal vertoonden Koraaljuffer (in beide jaren in slechts 1 tuin) en Viervlek.

Azuurwaterjuffer, Vuurjuffer (ook in meer tuinen), Grote keizerlibel en Platbuik werden vaker gezien dan in 2010.

Watersnuffel bleef gelijk, maar in zeer laag aantal door de voorkeur van deze soort voor grotere wateren. Lichte achteruitgang was er voor Paardenbijter, Blauwe glazenmaker en Gewone oeverlibel.

Een stevige achteruitgang, meer dan 25%, vertoonden Bruinrode heidelibel, Lantaarntje, Kleine roodoogjuffer (in beide jaren in slechts 1 tuin), Bloedrode heidelibel (maar wel in 5 tuinen tegen 1 in 2010), en Steenrode heidelibel.

Gaat deze laatste soort echt achteruit, of wordt er beter onderscheid gemaakt met Bruinrode heidelibel?

Eigenlijk zijn bovenstaande opmerkingen gebaseerd op een vrij smalle basis, namelijk een vergelijking tussen twee jaren. Het wordt zo langzamerhand de moeite waard om het verloop van de aantallen tuinlibellen eens over een langere periode te bekijken, misschien iets voor in een volgende Prikkebeen.



Libellen in tuinen in 2012

Jan Goedbloed

Dit jaar zijn er weer meer telformulieren ontvangen waarop ook libellen stonden genoteerd, namelijk 26, wel 4 meer dan in 2011. En met een wat betere verdeling over de verschillende regio's, waarbij helaas Zeeuws-Vlaanderen nog steeds wat achterblijft. Bij een directe vergelijking tussen de getelde tuinen van 2011 en 2012 valt op dat er 17 tuinen zijn waar in beide jaren libellen zijn geteld. Waaruit automatisch volgt dat er dus 5 tuinen zijn waarvan wel tuinlibellenwaarnemingen van 2011 zijn ontvangen en van 2012 niet. Andersom zijn er 9 tuinen waarvan wel tuinlibellenwaarnemingen van 2012 zijn ontvangen en van 2011 niet. Dat betekent niet dat die tuintellers niet actief waren, mogelijk zagen ze gewoon geen libellen. Maar ik vermoed dat er een aantal tuintellers is die, net als ik, elk jaar wel tellen en de waarnemingen keurig noteren op het

tuinformulier, maar soms vergeten het formulier in te sturen. De redactie en ik kunnen dat nog corrigeren door snel onze tuinwaarnemingen toe te voegen. Maar ik kan me voorstellen dat sommige tellers dit stukje lezen en denken: "Ai! Mijn tuin staat er niet bij. Vergeten!". Nu is het zo dat ik een analyse wil gaan maken over de tuintellingen van de



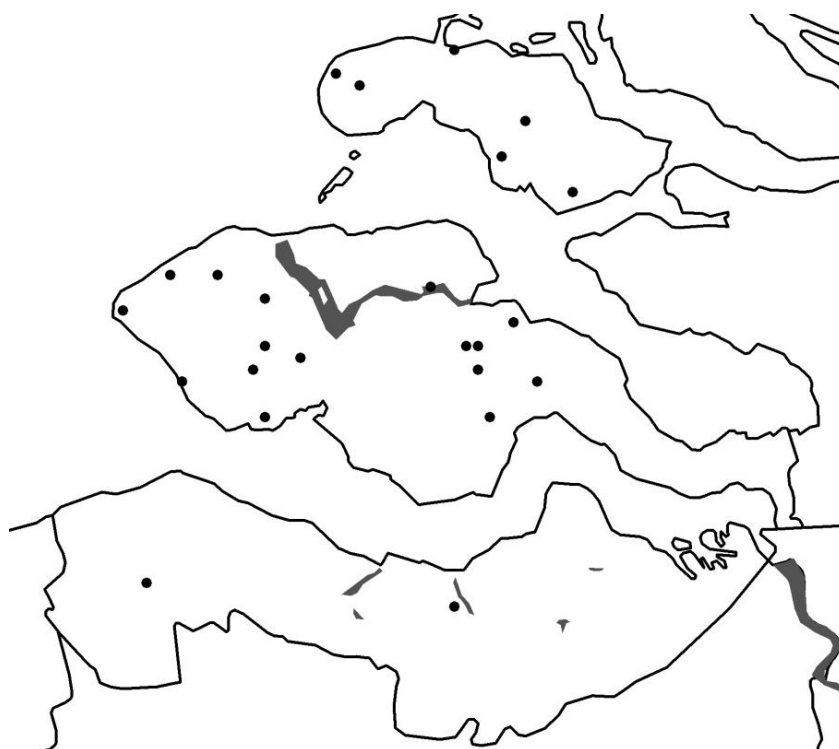
Azuurwaterjuffer

afgelopen jaren, en daarom doe ik hierbij een oproep:

Hebt u nog ingevulde en niet ingeleverde tuinformulieren liggen (van dit jaar of het vorige, of daar nog voor), lever deze alstublieft alsnog in! Het liefst bij mij.

Vergelijking 2011 - 2012		2011	2012
Aantal tuinen:	Zeeland	22	26
	Schouwen	6	7
	Walcheren	9	10
	Bevelanden	6	7
	Zeeuws-Vlaanderen	1	2
Totaal aantal soorten		17	18
Totaal aantal exemplaren		2436	2818
Gemiddeld aantal exemplaren		110,7	108,4





Ligging van de Zeeuwse tuinen waarin libellen zijn geteld in 2012, met 2 tuinen in Nieuw-Haamstede en in Westkapelle.

2012 bleek geen beter tuinlibellenjaar te zijn dan 2011. Er werden weliswaar meer libellen geteld, namelijk 2818 tegen 2436, dat is een verschil van 382 libellen. Maar dat gebeurde wel in meer tuinen, namelijk 4 meer. Een eenvoudige rekensom leert dat er in 2012 gemiddeld per tuin 2,3 libel minder is geteld. Een verwaarloosbaar verschil.

Het aantal soorten steeg van 17 naar 18, waarbij Glassnijder in 2012 niet, maar Bruine winterjuffer en Gevlekte witsnuitlibel wel werden waargenomen.

In onderstaande tabel staan alle Zeeuwse tuinen waarin libellen zijn waargenomen, op volgorde van aantal waargenomen exemplaren. Net als in het verhaal over 2011 is onder het kopje "Aantal waarnemingen" vermeld het aantal soorten over alle weken, met andere woorden het aantal hokjes op het formulier waarin getallen zijn geschreven.

Tabel 1. Deelnemers van de libellentuinwaarnemingen in 2012.

		Aantal weken geteld	Aantal waarnemingen	Aantal soorten	Aantal exemplaren
Jan Goedbloed	Dishoek	28	136	15	1537
Els Buis	Schuddebeurs	21	54	9	453
Jo Clarijs	Oostkapelle	25	83	10	163



		Aantal weken geteld	Aantal waarnemingen	Aantal soorten	Aantal exemplaren
Jeanette Lukasse	Wilhelminadorp	25	50	6	133
Hennie Ravesteijn	Burgh- Haamstede	26	83	9	115
Gijs van den Ende	Zierikzee	13	25	6	88
Tonnie Keukelaar	Goes	14	24	6	68
Marlies Jongejan	Nieuw- Haamstede	8	17	7	28
Cobie Dekker	Nieuw- Haamstede	14	25	9	27
R. de Fouw	Terneuzen	10	21	6	26
Henk Bondewel	Oostburg	10	16	3	26
Angelique Belfroid	Gapinge	8	16	7	25
Mineke de Feiter	's Gravenpolder	14	15	4	20
Gerard Troost	Middelburg	12	13	3	17
Jan van Belzen	Arnhemuiden	9	9	2	15
Christien van den Bosch	Middelburg	5	8	6	13
Fam. De Gruiter	Kapelle	6	9	4	12
Floor van Lamoen	Goes	6	8	3	12
Ralf Josse	Ritthem	4	4	2	10
Han Reijnhoudt	Westkapelle	3	5	4	9
Henny Waanders	Goes	4	4	3	7
Marielle en Jan Tuin	Westkapelle	5	5	2	5
Elly Geelhoed	Kortgene	4	4	1	4
Hans de Bruyn	Ouwerkerk	3	3	3	3
Jannie Bloois	Domburg	1	1	1	1
Jan Bootsma	Scharendijke	1	1	1	1

En weer is de tuin met het grootste aantal libellen èn het grootste aantal soorten mijn tuin in Dishoek. Op de tweede plaats staat Els Buis, die vorig jaar niet van de partij was. Daarna komen een paar bekende namen die jaarlijks tussen de 100 en 200 libellen tellen: Jo Clarijs, Jeanette Lukasse en Hennie Ravesteijn. Daarachter staan Gijs van den Ende en de (relatieve) nieuwkomer Tonnie Keukelaar. Rond de 25 libellen zijn gezien door Marlies Jongejan, Cobie Dekker, R. de Fouw, Henk Bondewel, Angelique Belfroid en Mineke de Feiter, Henk en Mineke waren er vorig jaar niet bij. Gerard Troost, Jan van Belzen, Christien van den Bosch, fam. de Gruiter, Floor van Lamoen en Ralf Josse zagen tussen de tien en de twintig libellen in hun tuin. De laatste drie ontbraken vorig jaar. En tenslotte werden minder dan tien libellen gezien in de tuinen van Han Reijnhoudt, Henny Waanders, Marielle en Jan Tuin, Elly Geelhoed, Hans de Bruyn, Jannie Bloois en Jan Bootsma. Ralf Josse en Marielle en Jan Tuin verhuisden, waarbij Jan en Marielle in de lijst naar beneden duikelden. Maar dat hoeft helemaal geen bezwaar te zijn als je in Westkapelle bent gaan wonen, zoals je kunt zien aan de resultaten van



Han Reijnhoudt, die nooit veel libellen ziet, maar vaak wel wat bijzonders, zo ook dit jaar. Een tuin met een kleine vijver, of zelfs zonder, kan toch leuke waarnemingen opleveren, bijvoorbeeld omdat je mee kunt profiteren van de vijver van de buurman.

Tabel 2. Soorten libellen, aantallen en aantal tuinen in 2011 en 2012 met vergelijking, op volgorde van aantal.

	aantal exemplaren				aantal tuinen		
	2011	2012	2011/12		2011	2012	2011/12
Azuurwaterjuffer	830	873	+	o	10	10	o
Bruinrode heidelibel	210	377	++	2↑	11	11	o
Vuurjuffer	506	372	--	1↓	17	15	-
Koraaljuffer	242	340	++	1↓	1	1	o
Lantaarntje	209	232	+	o	15	18	+
Paardenbijter	102	146	++	o	11	16	++
Grote keizerlibel	74	100	++	1↑	8	9	+
Blauwe glazenmaker	89	76	-	1↓	7	8	+
Viervlek	47	66	++	o	6	9	++
Houtpantserjuffer	21	63	++	2↑	3	5	++
Platbuik	32	46	++	o	8	7	-
Bloedrode heidelibel	17	37	++	1↑	5	6	+
Kleine roodoogjuffer	44	27	--	3↓	1	1	o
Steenrode heidelibel	5	22	++	o	3	5	++
Gevlekte witsnuitlibel	0	16	++		0	2	+
Watersnuffel	4	12	++	1↓	4	5	+
Gewone oeverlibel	3	11	++	1↓	2	2	o
Bruine winterjuffer	0	2	+		0	2	+
Glassnijder	1	0	-		1	0	-
totaal	2436	2818	+		22	26	+

De volgorde van de verschillende soorten naar aantal blijft jaarlijks zo'n beetje gelijk. Ik heb in het midden van de tabel een kolom ingevoegd waarin dat mooi zichtbaar wordt: Bruinrode heidelibel stijgt twee plaatsen en is dit jaar zelfs meer gezien dan de Vuurjuffer die een plaats zakte, evenals de Koraaljuffer. Grote keizerlibel en Blauwe glazenmaker wisselden van plaats. De Houtpantserjuffer steeg 2 plaatsen en de Bloedrode heidelibel 1 plaats, daartegenover zakte de Kleine roodoogjuffer 3 plaatsen. Deze laatste soort wordt alleen in de Dishoekse vijver gezien, en daarvan was dit jaar het wateroppervlak wel erg dichtgegroeid, vandaar. De Watersnuffel en de Gewone oeverlibel zijn niet echt tuinvijversorten door hun voorkeur voor respectievelijk een groot wateroppervlak en kale oevers. Eigenlijk zijn ze gewoon blijven staan op de plaats waar ze horen, want de Gevlekte witsnuitlibel heeft zich er als nieuwkomer tussengedrongen. Deze prachtige

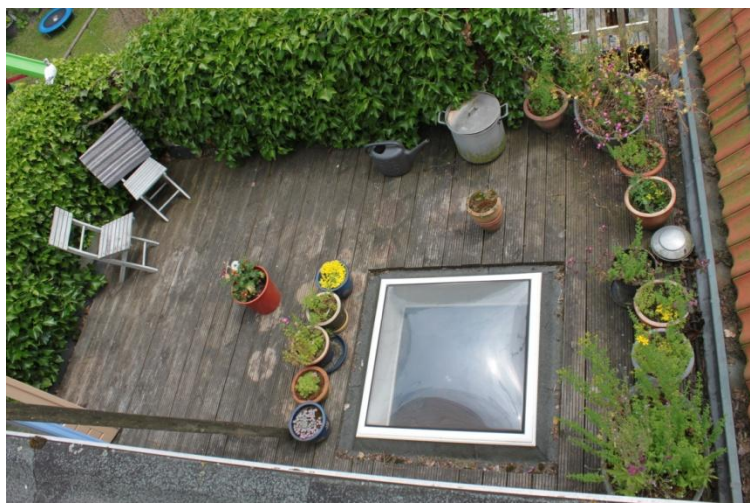


en zeldzame soort werd in twee tuinen waargenomen, die van Han Reijnhoudt en die van mij. Ik zag in één week zelfs 7 verschillende exemplaren, waaronder 2 vrouwtjes. Op 1 juni zag ik een vrouwtje dat eieren aan het afzetten was. Mochten er komend jaar weer Gevlekte witsnuiten bij mijn vijver opduiken of zelfs uitsluipen, dan hoort u het gewis. Tenslotte werden er 2 Bruine winterjuffers gezien, 1 in het voorjaar en 1 in het najaar. Angelique zag een Bruine winterjuffer in Gapinge op 27 september, waar zou die vandaan zijn gekomen? Van Noordse winterjuffer is bekend dat ze tot wel 40 km kunnen zwerven op zoek naar een plek om te overwinteren. Mijn vrouw zag er al één op 21 maart. Ik raad u aan het tuinformulier maar vast klaar te leggen. Het voorjaar komt er aan.

Rupsen van het Oranjetipje op mijn balkon

Anton Baaijens

Net zoals veel andere Zeeuwse vlindertuinliefhebbers houd ik middels het tuinwaarnemingsformulier al jaren wekelijks bij hoeveel dagvlinders in mijn tuin op Groot-Abeele voorkomen. Het zijn niet allemaal bewoners natuurlijk; de meeste komen even buurten om nectar te tanken. Het brandstoftankje moet immers gevuld zijn om te kunnen blijven fladderen. Van een aantal vlindersoorten weet ik



Het genoemde balkon met rechts oa de genoemde zinken teilen

zeker dat ze ook regelmatig als rups in mijn tuin leven. Van het Groot koolwitje, Klein koolwitje, Klein gaderd witje, Boomblauwtje, Atalanta en Landkaartje heb ik wel eens rupsen in de tuin gezien. Zelfs van de Citroenvlinder heb ik wel eens een rups op een Vuilboom gehad. Maar dat is inmiddels een tijdje geleden. Een Citroenvlinder zag ik datzelfde jaar niet. Die Vuilboom had ik natuurlijk bewust voor de Citroenvlinder neergezet.

Het bewust in de tuin planten of zaaien van waardplanten voor dagvlinders kan dus resultaat opleveren. En dat geldt met name voor het Oranjetipje waarvan de rupsen op diverse kruisbloemigen kunnen leven. In de natuur zijn dat vooral Pinksterbloem en Look-zonder-look. Overigens zijn de Oranjetip-rupsen overdag makkelijk te vinden op de zaadhawtjes die ze bij voorkeur eten.





*Rups op Damastbloem
(foto Anton Baaijens)*



*Rups van Oranjetipje
op Judaspenning (foto
Hans de Bruijn)*

Op Look-zonder-look had ik jaren achtereen rupsen van het Oranjetipje. Wat daarbij opviel was dat de Oranjetip-rupsen vrijwel alleen op grote in de zon staande planten zaten.

Aangezien de rupsen soms kannibalgedrag vertonen en elkaar zo nodig opeten, zit er vrijwel altijd één rups op een plant. Het nadeel van Look-zonder-look is dat het zich soms erg massaal uitzaait waarna honderden zaailingen moeten worden uitgetrokken

om te voorkomen dat je tuin er helemaal onder komt. Daarom heb ik als alternatief ook wat Damastbloemen in de tuin gezet. Net zoals Judaspenning is dat een semituinplant waarop het Oranjetipje ook wel eitjes afzet.

Damastbloemen gedijen naar mijn ervaring het best in 100% compost, waarmee ik de zeer ruim gemaakte plantgaten in de tuin opvul alvorens daarin nieuwe zaailingen te planten. Zo had ik in 2012 op mijn balkon dus twee grote zinken teilen gevuld met compost. Op de drie forse Damastbloemplanten die zich daarin uit zaad ontwikkelden bleken in juni 5 rupsen van het Oranjetipje te zitten. Voor mij was dat een grote verrassing, want ik had in de tuin nog nooit Oranjetip-rupsen op Damastbloem gezien. Wellicht dat de planten in de tuin te veel in de schaduw stonden. De Damastbloemen op het balkon stonden beschut en in de volle zon. Mogelijkheden om te verpoppen zijn er volop, want over de balustrade van het balkon groeit een forse Klimop die in de herfst bovendien volop vlinderlokkende bloemen geeft, waarop ik overigens ook Boomblauwtjes regelmatig eitjes zie afzetten.



Dagvlinderrapport Hoogerzael

Henny Waanders

In december ontving ik een digitaal rapport over dagvlinderwaarnemingen in een natuurspeeltuin Hoogerzael aan de Sandberglaan te Middelburg. Het 21 pagina's tellende rapport beschrijft de waarnemingen van 905 vlinders. Het begint met een omschrijving van het terrein, zijn geschiedenis, ligging en vegetatie.

Waarna elk van de waargenomen 18 soorten worden besproken.

Het is bijzonder dat iemand alleen z'n gebied 'adopteert' om daar een heel seizoen vlinders te gaan tellen en dat zo uitgebreid rapporteert.

Maar het meest bijzondere is dat Quiniver Tuinder elf jaar was toen hij hier mee begon.

Ik denk dat hij wel eens een goede bioloog zou kunnen worden. In ieder geval hoop ik dat hij met deze hobby door blijft gaan.

U kunt zijn werk downloaden op onze website

www.vlinlibzeeland.nl\hoogerzael

Activiteiten programma 2013

Alle buitenactiviteiten zullen dit jaar in het teken van 'Op de bres voor de Zeeuwse zes' staan.

Zo zullen er door de soortentrekkers excursies naar de zes soorten en/of hun waardplanten worden georganiseerd. Daar de top van de vliegtijd afhankelijk is van het weer, kunnen deze excursie pas op het laatste moment per e-mail bekend worden gemaakt.

Is uw e-mail adres onlangs veranderd of niet bekend bij ons, laat ons het juiste adres dan weten.

Kijk ook regelmatig op onze website, www.vlinlibzeeland.nl\activiteiten.

Woensdag 20 maart 2013 zal 'Op de bres voor de Zeeuwse zes' worden gepresenteerd, een actie voor dagvlinders.

De avond begint om 19:45 uur met de Algemene Leden Vergadering.

Locatie: Kaasboerderij Schellach, Prooijenseweg 26, 4332 RD Middelburg

Woensdag 22 mei 2013 zal Anton Baaijens een presentatie houden over de resultaten van het Nachtvlinderonderzoeksproject, dat de laatste zes jaar is gehouden.

De avond begint om 19:45 uur met een korte vergadering.

Locatie: Hollandse Hoeve, Mec de Bevelanden, Kattendijkseweg 23 te Goes.



Woensdag 25 september 2013 houden we een Mystery butterfly-avond en er kunnen digitale vlinder- en libellenfoto's ter determinatie worden aangeboden. De avond begint om 19:45 uur met een korte vergadering.

Locatie: Kaasboerderij Schellach, Prooijenseweg 26, 4332 RD Middelburg

Woensdag 20 november 2013 houden we een terugkijkavond op de actie, 'Op de bres voor de Zeeuwse zes'. De soortentrekkers zullen ieder een korte presentatie over hun soort houden.

De avond begint om 19:45 uur met een korte vergadering.

Locatie: Kaasboerderij Schellach, Prooijenseweg 26, 4332 RD Middelburg



Argusvlinders



Berkenbrandvlerkvlinder

Berkenbrandvlerkvlinder

L. VAN KAMPEN - HURDEGARYP

In de krant las ik over een verkiezing van het mooiste woord van Europa. Dat lijkt me in feite onbegonnen werk, maar het is natuurlijk een vorm van spel, en bij mij bracht het een woord in herinnering dat wat mij betreft het mooiste van Nederland is: *berkenbrandvlerkvlinder*. Kijk naar die dubbele alliteratie (*b - b* en *vl - vl*), het binnenrijm (*berk* en *vlerk*) en het dubbel, drievoudig en zelfs viervoudig gebruik van de voorkomende medeklinkers: 2 x *b*, 4 x *r*, 2 x *k*, 3 x *n*, 2 x *d*, 2 x *v*, 2 x *l*. Als dát niet een prachtig woord is, weet ik het niet meer. ■



Foto: Wikimedia

Berkenbrandvlerkvlinder

Bron: Onze Taal, Januari 2013

Redactieadres: Henny Waanders
Donkerstraat 42, 4463 VW Goes

